

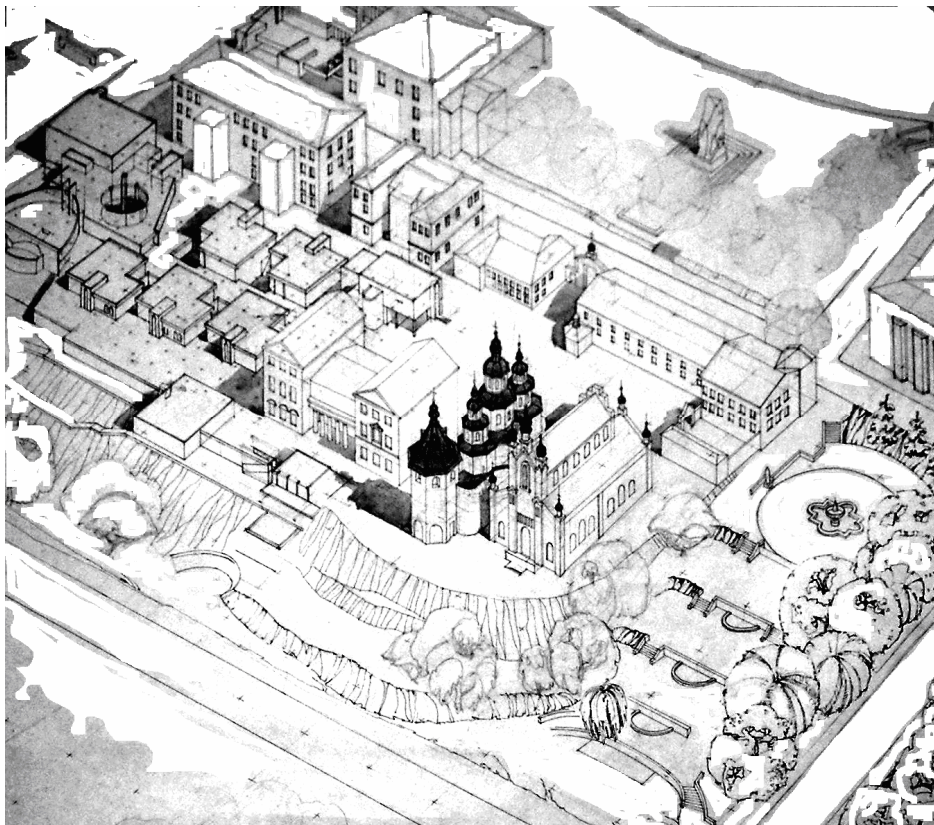
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З КУРСУ**

«АРХІТЕКТУРНЕ ПРОЕКТУВАННЯ»

ЧАСТИНА 2: «ГРОМАДСЬКИЙ ЦЕНТР МІСТА НА 60 000 ЖИТЕЛІВ – ГРОМАДСЬКИЙ КОМПЛЕКС»

*(для студентів 4 курсу денної форми навчання
напряму 6.060102 – «Архітектура»)*

ХАРКІВ-ХНУМГ-2013

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з курсу «Архітектурне проектування». Частина 2: «Громадський центр міста – громадський комплекс» (для студентів 4 курсу денної форми навчання напрямку 6.060102 – «Архітектура»). / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Л. П. Панова, Л. В. Дрьомова, О. С. Соловйова – Х.: ХНУМГ, 2013. – 32 с.

Укладачі: Л. П. Панова,
Л. В. Дрьомова,
О. С. Соловйова

Рецензент: д-р архіт. С. О. Шубович

Рекомендовано кафедрою архітектурного моніторингу міського середовища, протокол № 2 від 23.09.2012 р.

*На обкладинці «Просторова структура міського центру з громадським комплексом».
Вик. студ О. Саратов, кер. д-р архіт., проф. В. Л. Антонов, ст. викл. О. В. Вдовицька*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОЕКТ ГРОМАДСЬКОГО КОМПЛЕКСУ І ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ	4
1.1. Ескіз-ідея громадського центру з громадським комплексом узгоджено з ландшафтом.....	4
1.2. Вирішення просторової структури і функції громадського центру.....	7
2. ГРОМАДСЬКИЙ ЦЕНТР МІСТА	14
3. МІСЬКИЙ СКВЕР	15
4. ПЛОЩІ, ЇХ БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ	15
4.1. Призначення та класифікація міських парків.....	16
4.2. Благоустрій і озеленення магістралей і вулиць.....	16
4.3. Загальні вимоги до ландшафтної організації житлового району.....	17
5. ТИПОЛОГІЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД	18
6. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ «ГРОМАДСЬКИЙ КОМПЛЕКС У СКЛАДІ ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ МІСТА»	20
7. СТРУКТУРА ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ	20
8. ВИВЧЕННЯ АНАЛОГІВ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП.

1. ПРОЕКТ ГРОМАДСЬКОГО КОМПЛЕКСУ І ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ

Мета: Формування ансамблю загальноміського центру і громадського комплексу

Планова система проектування міст розділяє сучасні будівлі по їх призначенню, типу конструктивного рішення, поверховості й формі. Будівлі облаштовуються електрикою, водопроводом, каналізацією, центральним опалюванням, гарячим водопостачанням, газифікацією.

Просторова структура формується як коректування функціональної організації з урахуванням ландшафтних особливостей і композиції зовнішнього оточуючого будівлю середовища.

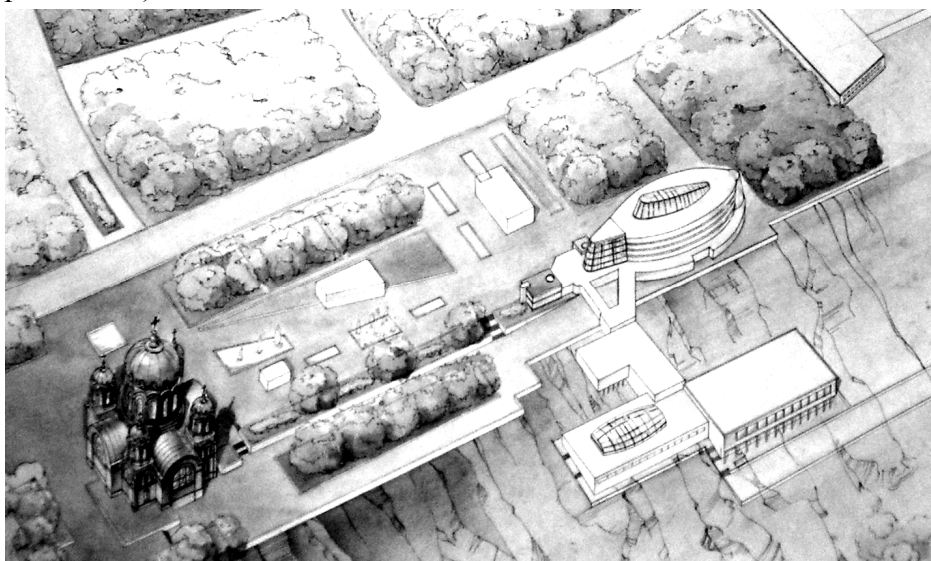
Завдання:

1) Композиційна ескіз-ідея рішення громадського центру з громадським комплексом (Ескіз просторового рішення громадського центру з комплексом на перспективі з висоти «пташиного польоту»);

2) Ескіз-ідея просторової структури громадського комплексу (ув'язка функціональної структури комплексу з ландшафтом і композицією навколишнього архітектурного середовища на перспективі «з пташиного польоту»);

3) Конструктивне рішення громадської будівлі (просторова схема тектонічної структури, плани, фасади, розрізи М 1:100, 1:200, 1:400);

4) Уточнення і формування просторової композиційної структури громадського центру, формованого суспільним комплексом з розкриттям на зовнішню доміанту (формування центру з проєктованим суспільним комплексом на перспективі «з пташиного польоту» і виконання видових перспектив на комплекс з різних сторін та дистанцій і на громадський центр в панорамі міста).

*Рис. 1.1 – Просторова структура центру з громадським комплексом і частиною парку.
Вик. студ. Д. Столяров.*

1.1. Ескіз-ідея громадського центру з громадським комплексом узгоджено з ландшафтом

Мета: Формування ескіз-ідеї громадського центру і громадської будівлі («співзвучно з ландшафтом») і створення просторово-часової структури між внутрішнім і зовнішнім простором.

Виконання завдань:

1) Ескіз просторового рішення громадського центру з комплексом на перспективі «з пташиного польоту» (рис. 1.1).

2) Ескіз-ідея просторової структури громадського комплексу (ув'язка функціональної структури комплексу з ландшафтом і композицією навколишнього архітектурного середовища на перспективі «з пташиного польоту»).

Вжити наступні принципи:

1. Принцип медіації: взаємозв'язок зовнішнього і внутрішнього рішення композиційної та функціонально-утилітарної організації у рішенні структури простору архітектурного середовища.

2. Виявлення ландшафтних та архітектурних соціально-значимих доміант і транспортних зв'язків між ними («вузлів концентрації діяльності» і «візуальних каналів»).

3. Вибір просторового розвитку та композиційного рішення системи центрів як взаємозв'язок зовнішнього і внутрішнього просторів.

4. «Вживання в ландшафт» архітектурних об'єктів на різних рівнях масштабної організації середовища (уточнення перспективи «із пташиного польоту»). Склад і графічне оформлення – Побудова перспективи «з пташиного польоту» громадського центру і громадського комплексу в ньому. Детально відновити композиційний сюжет у замальовках по ходу пересування загальною вулицею міського значення від автовокзалу до домінуючого комплексу з малюнком кульмінаційного відкриття із інтер'єру громадського комплексу.

Формування просторово-часової структури і створення ескіз-ідеї громадського центру з громадським комплексом (будівлею) відбувається на основі поєднання соціальних, природних і композиційних особливостей вибраної місцевості.

У ході творчого переосмислення і вивчення аналогів виявляється місце де повинен бути сформований громадський центр і споруджена громадська будівля – архітектурна форма-домінанта ансамблю центральної площі та міста. Домінуюча форма завершує панорамні огляди на місто – як стик зовнішнього і внутрішнього просторів. Розв'язується той або інший тип композиційного катарсису і кульмінаційне розкриття. У результаті визначається форма-посередник., де зовнішні і внутрішні вузли функціонального тяжіння населення знаходять конкретну форму, що фіксується в малюнках з різних сторін і дистанцій. До неї прокладаються шляхи руху, що узгоджуються з функціональними модельними зв'язками і забезпечують композиційні візуальні стики.

На етапі «входження в ландшафт» виявляються унікальні місця візуального огляду, де мають бути розташовані громадські центри: Промисловий і торгівельний центр групуються з вокзальною площею. Адміністративний і культурний центри можуть бути відокремлені від інших і знаходитися в унікальних зонах ландшафту: адміністративний – поряд з природною доміантою, а культурний – поряд з парковою зоною і місцем відпочинку населення міста. Зароджується ескіз-ідея: її ілюструють серії видових перспектив, що показують ці різні за рівнем організації структури взаємопроникнення простору.

В ескізі-ідеї узгоджуються основні проектні об'єкти: 1) доміанта, її місце, об'ємно-пластична і просторова структура; 2) шляхи руху; 3) зонування; 4) структури наступних об'єктів, виходячи з їх ролі в середовищі.

Виконується ескіз просторово-часової динамічної структури композиції міського центру з розробкою просторової структури ансамблю громадських будівель, що входять до неї.

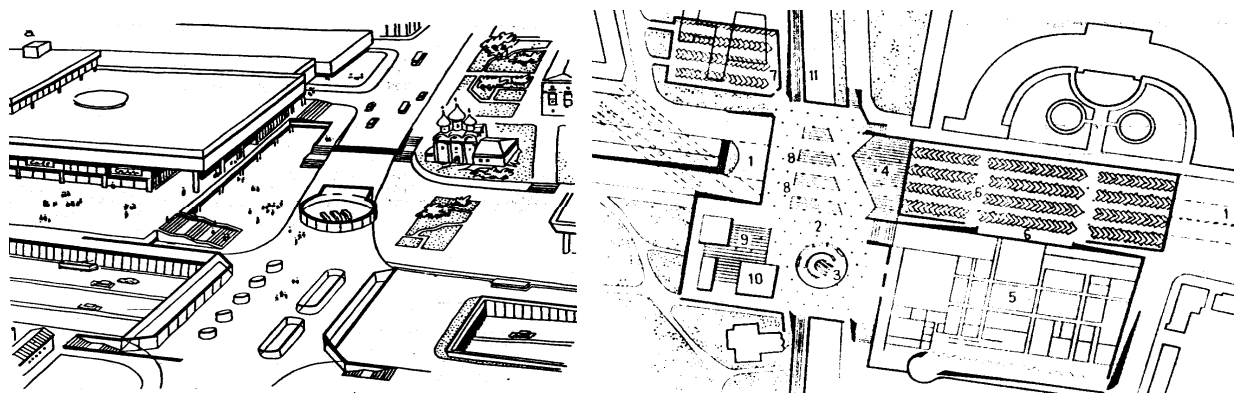

Рис. 1.2 – Розташування громадського центру в зоні транспортного вузла на платформі:
1 – міська магістраль; 2 – платформа; 3 – відкритий перехід з верхньої платформи до землі;
4 – сквер; 5 – громадський комплекс; 6 – стоянка легкових автомобілів; 7 – стоянка вантажівок; 8 – світлові пройми в рівні платформи; 9 – басейн; 10 – кафе-ресторан;
11 – магістраль районного значення

До завдань проектування центра і комплексу в ньому входить створення цілісності сприйняття з різних відстаней і ракурсів, із різних рівнів організаційної структури архітектурного середовища і, на основі цього, формування просторово-часової структури по ходу руху до кульмінаційного стику зовнішнього і внутрішнього просторів.

Головна форма прояву архітектурної композиції – просторово-часова структура, що виникає на стиках різних масштабних рівнях архітектурного середовища. Вона враховує, по-перше, природні видові плацдарми і візуальні розкриття з них на виразні пластичні форми; по-друге, трасування шляхів, які відповідають візуальним каналам (спрямованості оглядів візуальним цілям); по-третє, динамічну функціональну структуру. Організація просторової структури архітектурного середовища включає закономірне чергування акцентів і пауз. В основі будь-якого ритму лежить простір як його елемент. Будь-яке місце події і руху людини – відбувається як його переміщення в просторі і у часі. Тому простір є могутньою «мовою» архітектури, а організація простору в умовах даного ландшафтного середовища – ціль архітектури. Ритмічні стосунки виникають також між домінантами історичного центру і зовнішніми домінантами. У процесі проектування треба «вписатися» у ці ритми і зберегти зовнішність історичного середовища.

Найбільш великі зони візуальних контактів створюються природою. У тому, яким чином природа формує візуальні зони, також виявлена індивідуальність даного місця. Облік цих специфічних для кожного міста умов – першооснова побудови його композиції. Трасування шляхів руху, таким чином, бере активну участь у формуванні композиції міського середовища. У масштабно-ландшафтному об'єднанні студент формує образ на основі зіставлення зі своїм масштабом різномасштабних об'єктів архітектурно-ландшафтного середовища.

Смислова значимість опорних вузлів повинна сполучатися з їхньою візуальною активністю. Вони повинні бути візуальними фокусами великого масштабу, концентрувати навколо себе видиме в реальних умовах велике просторове середовище.

Містобудівне середовище не може пізнаватися «з першого погляду». Воно пізнається шляхом фіксації дискретних складових, окремих вузлів діяльності, соціальної спрямованості окремих процесів, фрагментів ландшафту, історичних нашарувань і окремих маршрутів, у яких людина, відчуваючи кожен фрагмент, зіставляє їх один з одним.

Кінцевий результат проектування – художньо-ідеологічний вплив реального архітектурного середовища. Архітектор формує у своїй свідомості подвійний кінцевий образ, лише вивчивши реальну ситуацію: перший – вивчивши ситуацію у всіх її проявах і склавши про неї уявлення, і другий – на основі ескіз-ідеї він формує майбутній образ упорядкованого для певної життєдіяльності архітектурного середовища. У ході аналізу аналогів і практичних завдань студент виявляє параметри середовища, що мають найбільш емоційний потенціал. Ці параметри впливають у залежності від просторово-часових і світлотіньових ритмів, у процесі пересування, що накладаються на ритми подиху людини, формують її емоційно-позитивні й емоційно-негативні стани.

При такому сприйнятті ландшафтно-архітектурного середовища споруди утворюють екрани, що фланкують (звужують чи розкривають) простори й обмежують погляд до кульмінаційного розкриття. Цілісна картина є чуттєвим відображенням реального оточення зі складним переломленням і трансформацією його у світлі соціального і родового досвіду, відповідно до поставленої ідейної задачі.

У часі окремі фрагменти ландшафтно-архітектурного середовища поєднуються при русі, у процесі якого народжується тема ваги чи легкості подолання ритмічного чергування просторів архітектурного середовища (створюється сюжет згідно з особливостями архітектурної мови).

1.2. Вирішення просторової структури і функції громадського центру

Найважливішим елементом планувальної структури міста є його громадський центр, що має, як правило, достатньо складну планувальну структуру. З розвитком суспільства роль і значення центру міста як місця концентрації громадського життя зростають, чисельність людей, залучених в сферу його діяльності, збільшується. Цей процес приводить до будівництва нових будівель для установ центру, а також до розширення території, займаної центром міста, що вимагає як перетворення існуючих центральних районів, так і створення нових ансамблів на вільних територіях.

Під загальноміським центром сучасного міста розуміється зона основних громадських будівель, з'єднаних в єдину планувальну і архітектурно-просторову систему, в межах якої локалізуються органи міського управління і міське населення може задовольнити багатоманітні культурні і побутові потреби. В цій зоні розташовуються головні адміністративно-політичні, культурно-освітні, транспортні, комунально-побутові, торгові і інші найважливіші установи, виконуючі функції епізодичного обслуговування всього населення. В дні свят це місце масових демонстрацій і відпочинку городян, зосередження громадського і культурного життя, місце об'єднання господарської діяльності міського населення залежно від значення міста, населення району, області, республіки або всієї країни.

Дослідження тенденцій розвитку сучасних міст показує зростаючу роль центру в їх житті.

Функції центру міста з часом стають більш різноманітними і насиченими. Процес інтеграції міських функцій спостерігається сьогодні в самих різних за розміром, положенню в системі розселення і містобудівній специфіці містах. Цей процес створює передумови для більш рівномірного завантаження і більш ефективного використання транспортно-комунікаційної мережі міста.. Функціональна інтеграція міського життя має велике значення в аспекті усунення нерівномірностей і відмінностей, зафіксованих в просторовій структурі міст, що склалися.

Загальна спрямованість функціональної інтеграції міста укладена в подоланні роз'єднаності і деякої диференціації його частин, в спробі повернути міському середовищу втрачені нею якості цілісності і насиченості тісно переплетеними в часі і просторі життєвими процесами.

Центр є найважливішим вузлом, що зв'язує всі складові частини міста. Поступовий розвиток багатоманітних функцій населеного пункту веде до послідовного формування зони загальноміського центру, що придбаває до того ж всі великі абсолютні і відносні розміри.

Розміщення установ загальноміського обслуговування в єдиному компактно вирішеному центрі дозволяє створити повноцінний громадський комплекс, цілком задовольняючий запити населення, сприяє створенню архітектурного ансамблю, дає можливість вести будівництво суспільних будівель концентровано. Територія центру чітко розділяється по функціональних зонах, відповідно однорідним групам установ. Можуть бути виділені зони установ адміністративного, культурно-освітнього і торгового призначення.

Всі основні підприємства і установи, обслуговуючі населення міста, групуються в міські і районні центри з радіусом обслуговування 1-3 км.

В містах з компактною житловою територією може бути тільки загальноміський центр; якщо ж місто витягнуто в плані або розділено на окремі міські райони, то для зручності обслуговування населення в ньому виділяються додатково і районні центри.

В загальноміському центрі знаходиться основна маса установ і установ загальноміського значення: міськрада, будівля партійних організацій, театри, дома культури, кінотеатри, бібліотеки, музейно-виставкові будівлі, кредитні установи, універмаг і т.і.

Діяльність громадських організацій тісно пов'язана з областю культури і з різноманітним форм творчої активності населення. Серед споруд культурної сфери в центрі міста звичайно будуються: театри (драматичні, музичні, дитячі і т.д.); концертні зали; бібліотеки з читальними залами, фонотеками і лекційними залами; музеї краєзнавчі, технічні, історичні, а також картинні галереї і виставкові зали; центри мистецтв, техніки, народної творчості і т. і.; кінотеатри, призначені для спеціального показу фільмів по науці, мистецтву, історії кіно і т. і.

*Рис. 1.3 – Схема пішохідних комунікацій громадського центру:
1 – м. Камбернольда (суцільна заливка – пішохідні шляхи); 2 – центр Кроулі (Англія) компактний і займає декілька кварталів; 3 – центр Ськерхольмена відокремлений вулицями і створює центральний квартал*

Функція переробки, систематизації, зберігання і розповсюдження інформації визначає підвищення значення у складі міських центрів крупних спеціалізованих центрів інформації і бібліотек, оснащених складною сучасною технікою. Характерне з'єднання бібліотек з лекторіями і виставковими приміщеннями.

При проектуванні міського центру і його реконструкції доцільно об'єднувати установи культури, освіти і мистецтва, формуючи крупні ансамблі і резервуючи території для їх розвитку (рис. 1.4). Групувати об'єкти можна по значенню – загальносоюзні, національні, загальноміські і т. д., по переважному функціональному призначенню будівель – культурно-освітні, культурно-видовищні, музейно-виставкові, відпочинку і т. п., по контингенту обслуговуваного населення – діти, молодь, туристи і т.п.

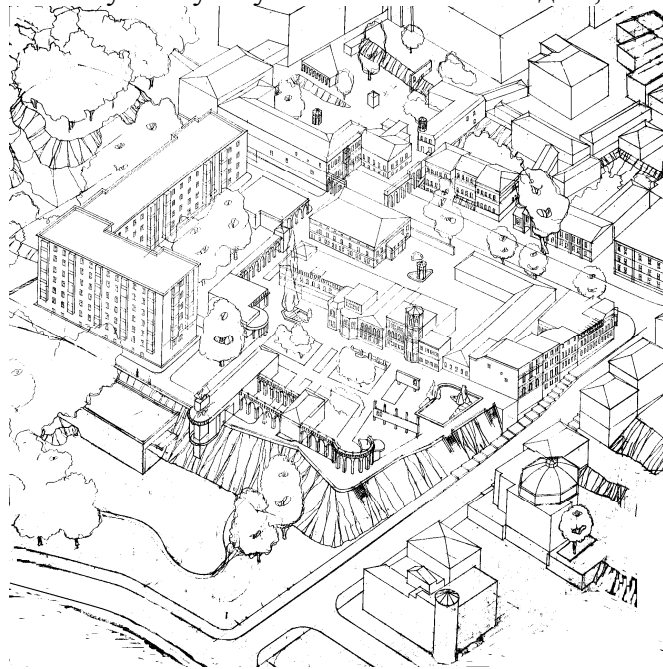

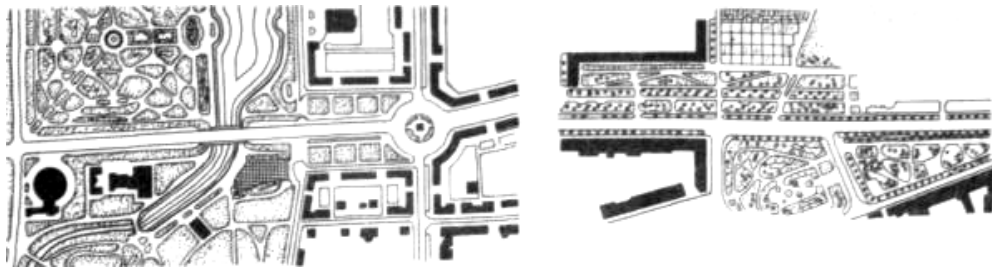
Рис. 1.4 – Харків. Реконструкція житлового кварталу по пров. Самеровському і вул. Клочківській. Вик. Г. В. Гамалій, кер. д-р. архіт. С. О. Шубович

Таким чином, для формування центрів в містобудівному аспекті серед сучасних тенденцій розвитку культури і мистецтва важливе значення мають: розширення сфери дії, культури і мистецтва; поліпшення доступності установ культури і розширення контингенту людей, що

беруть участь в різних видах творчої діяльності; ускладнення і зміна матеріально-технічної бази мистецтва і культури (розвиток техніки, кіно, радіо, телебачення, стереоскопії, стереофонії, мікрофільмування текстів, застосування нових конструкцій і матеріалів і ін.); зростання різноманіття форм культурно-освітньої і культурно-масової роботи залежно від запитів різних груп населення і розвитку потреб і збільшення різноманітності типів установ культури; зростання технічної творчості і його органічного зв'язку з установами культури, мистецтва і архітектура; розширення спілкування людей по інтересах.

Ці тенденції обумовлюють ряд містобудівних вимог до складу і розміщення об'єктів, комплексів і центрів культури.

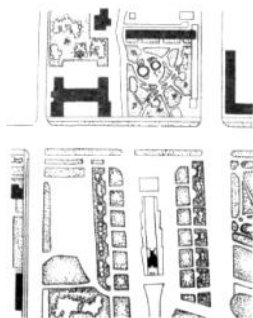
Головні з цих вимог: необхідність укрупнення установ міського значення і формування центрів культури, просторова їх організація з урахуванням нової техніки (можливості багатофункціонального використання приміщень, перекриття великих прольотів просторовими конструкціями, можливості перетворення відкритих приміщень в закриті і т. п.) і органічний зв'язок установ культури зі всіма структурними елементами міста.

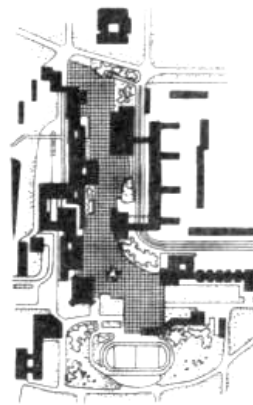
1.

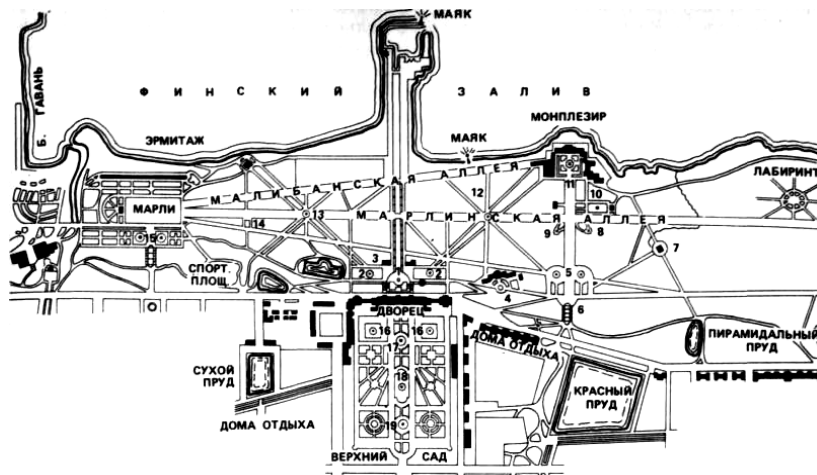
2

3

4

5

Рис. 1.5 – Композиційне сполучення входних зон парку з прилеглою міською забудовою: 1 – напрям містобудівних планувальних осей; 2 – формування єдиних архітектурних домінант; 3 – підключення входу в парк до площі міського центру; 4 – акцентування паркової площі; 5 – формування лінійного аванпарку – бульвару

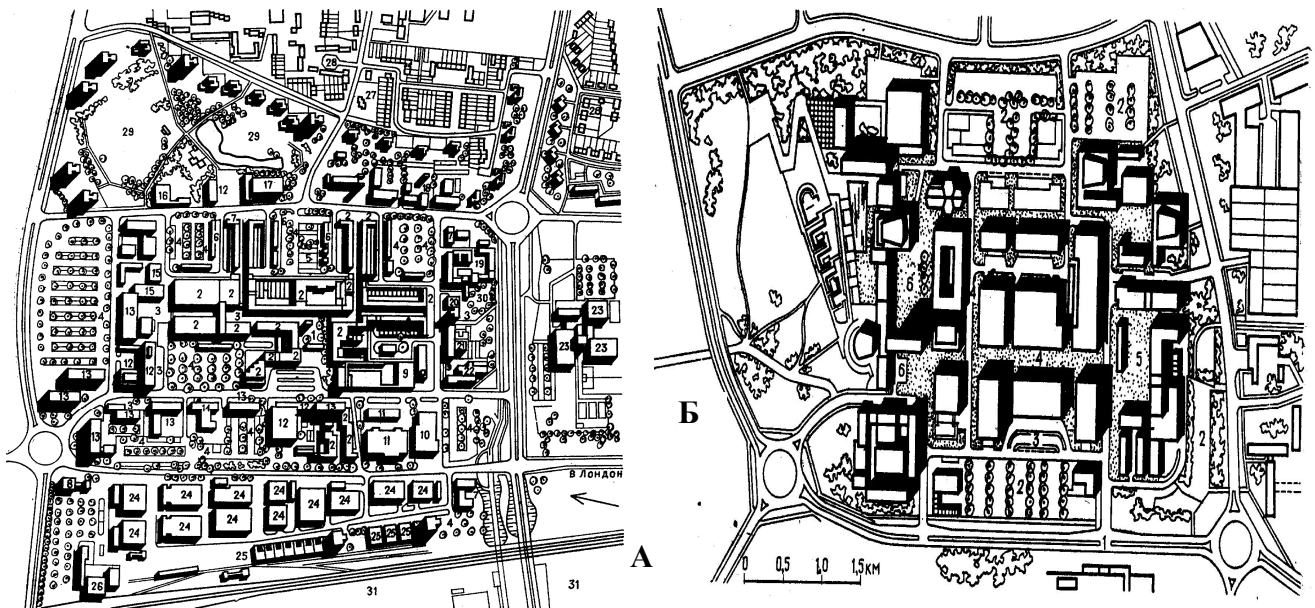

Рис. 1.6 – План міського центру: А – центр Стівенеджу: 1 – міська площа; 2 – магазини; 3 – пішохідні шляхи; 4 – зупинки автомобілів; 5 – ринок; 6 – склади; 7 – бар; 8 – готель; 9 – головний поштамт; 10 – гараж – станція обслуговування; 11 – автобусний гараж; 12 – ресторан; 13 – конторські установи; 14 – юнацький центр; 15 – муніципальні будівлі; 16 – кінотеатр; 17 – плавальний басейн; 18 – пожежне депо; 19 – поліція; 20 – готель; 21 – бібліотека; 22 – поліклініка; 23 – коледж; 24 – склади; 25 – обслуговуючі підприємства; 26 – залізнична станція; 27 – клуб; 28 – житлова забудова; 29 – міський сад; 30 – пруд; 31 – промислові підприємства. Б – центр Харлоу: 1 – головна дорога; 2 – стоянки автомобілів; 3 – автобусні зупинки; 4 – торговельна вулиця; 5 – ринок; 6 – громадська площа

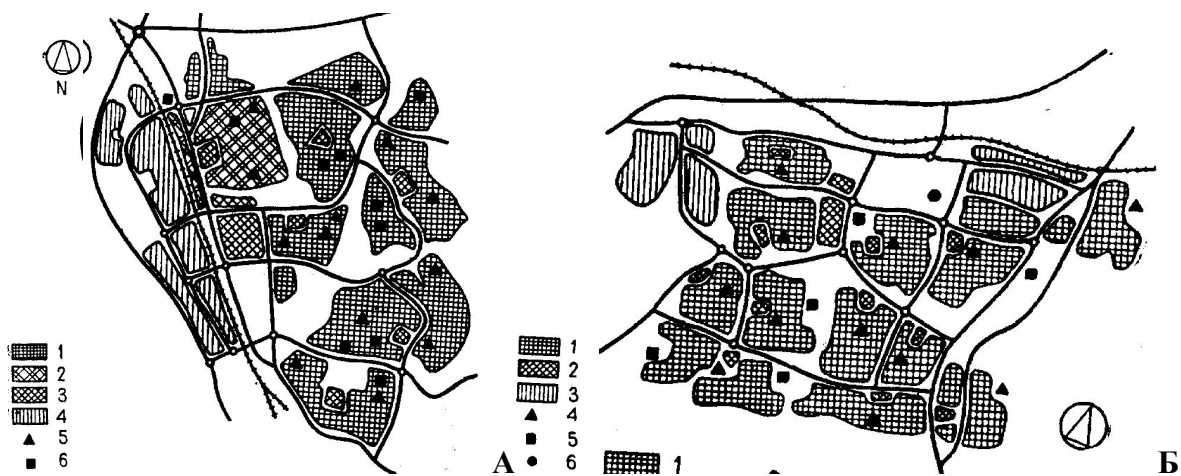

Рис. 1.7 – Схематичні плани: А – Стівенеджу – супутника Лондону: 1 – жилі мікрорайони; 2 – старе місто; 3 – промислові зони; 4 – школи; Б – Харлоу – супутника Лондону: 1 – житлові мікрорайони; 2 – торговельні центри; 3 – промислові зони; 4,5 – початкові й середні школи; 6 – коледжі

Для поліпшення аерації територій, доцільно здійснювати забудову в центрі міста багатоповерховими громадськими будинками з галереями по першому поверху або на опорах, з використанням підземного пішохідного руху в межах спеціалізованої зони центру.

Ансамбль центру може формуватися у вигляді центричної, симетричної або асиметричної композиції.

Головні громадські будівлі центру мають острівне вентилязоване розташування серед скверів – ділянок зелені. Велика кількість зелені, відкриті простори газонів, наявність водних поверхонь, заощення пішохідних шляхів матеріалом світлих тонів (район будівлі Ради Міністрів і філіалу Центрального музею В. І. Леніна, рис. 1.9) створюють в центрі міста

великі поверхні з високим коефіцієнтом віддзеркалення, що покращує мікрокліматичні умови середовища, сприяючи місцевому провітрюванню, створюючи в центрі міста відносно більш прохолодний простір вечірньої пори.

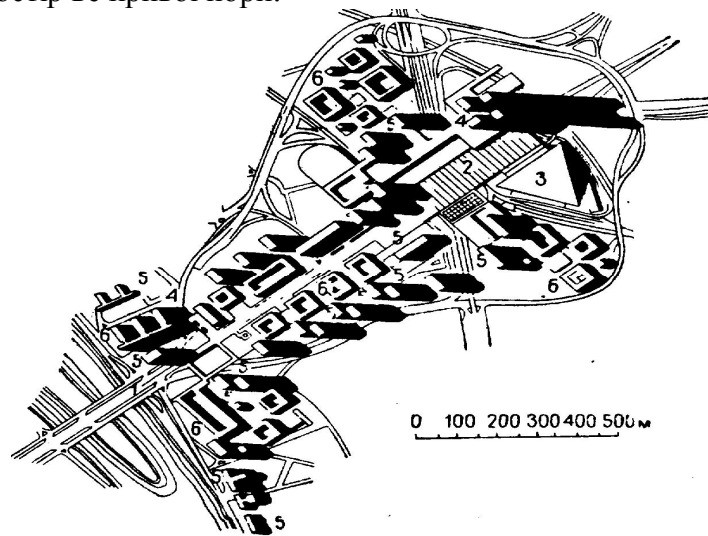

Рис. 1.8 – Проект планування ділового і громадсько-торгівельного центру біля площі Дефанс (Оборони) в Парижі: 1 – місто Нейї; 2 – пішохідна еспланада; 3 – виставкова зала Національного науково-технічного центру; 4 – головна конторська будівля заввишки 200м; 5 – будівлі фірм; 6 – житлові будинки

Найдрібніший водний пил від каскаду і фонтанів, розвинута система водних каналів у «голубих куполів», пергол з в'юнкою зеленню квітників і газонів прикрашають центральну площу і значною мірою пом'якшують денну спеку.

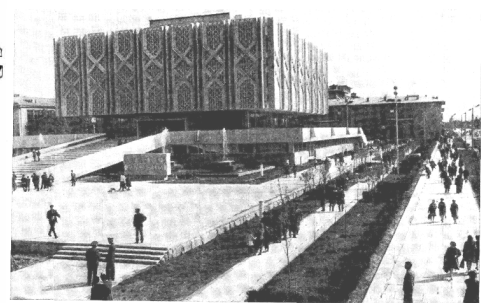
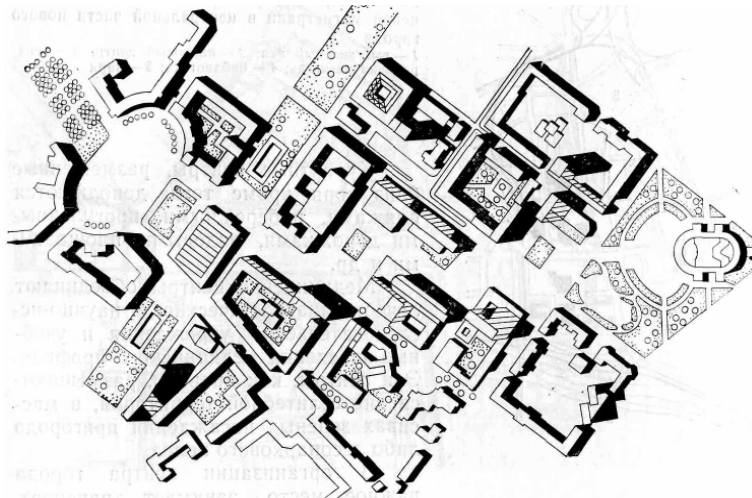

Рис. 1.9 – Ташкент. Проект планування центральної частини, філіал Центрального музею В. І. Леніна на головній площі

Безліч функцій, зосереджених в центрі великого міста, деколи надмірно його перенавантажують. Тому доцільна організація самостійних спеціалізованих міських центрів, зокрема торгових.

Торгові центри – це комплекси підприємств торгівлі, громадського харчування, дозвілля і т.п. Угрупування їх будівель в єдиний об'єм дає безперечні переваги в порівнянні з розрізненими будівлями з погляду організації транспорту, різноманітності асортименту товарів, можливого застосування прогресивних методів торгівлі. Для розділення пішохідного і вантажного руху в торговій зоні товари в магазини доцільно доставляти з боку дворових фасадів.

Заслугує уваги проект планування центральної частини Єревану – столиці Вірменії (рис. 1.10), при рішенні якій враховані кліматичні умови Закавказзя, особливості національних традицій і сучасні містобудівні вимоги.

На рис. 1.11 приведені схеми центрів Мінська і Єревану і надана узагальнена схема планувальної організації центру малого міста.

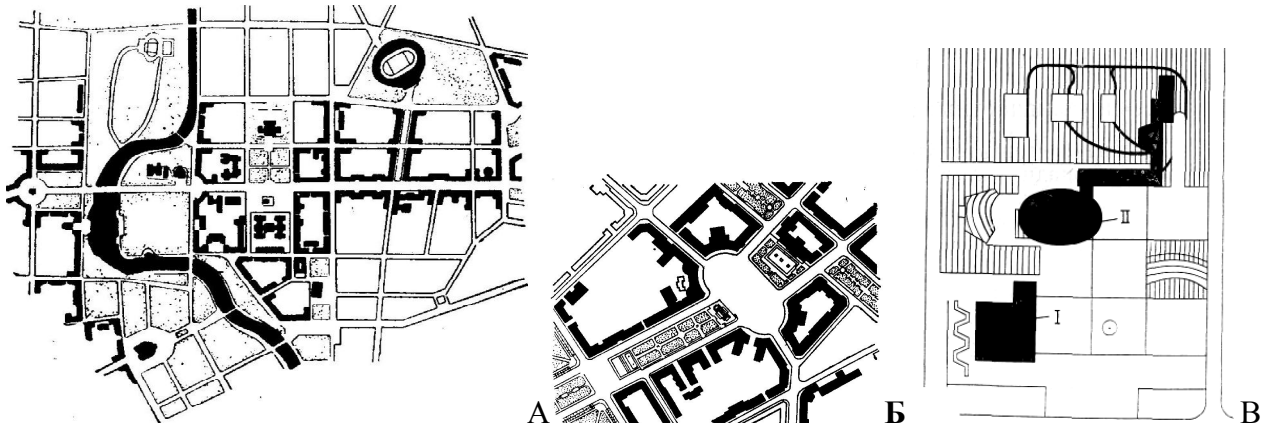

Рис. 1.10 – Схема планування загальноміського центру: А – Приклад лінійного розташування загальноміського центру впродовж головної вулиці: проспект Леніна в Мінську; Б – Приклад компактного розташування загальноміської площі: площа Леніна в Єреван; В – Схема планувальної організації центру малого міста: I – торговий комплекс; II – культурно-адміністративний комплекс

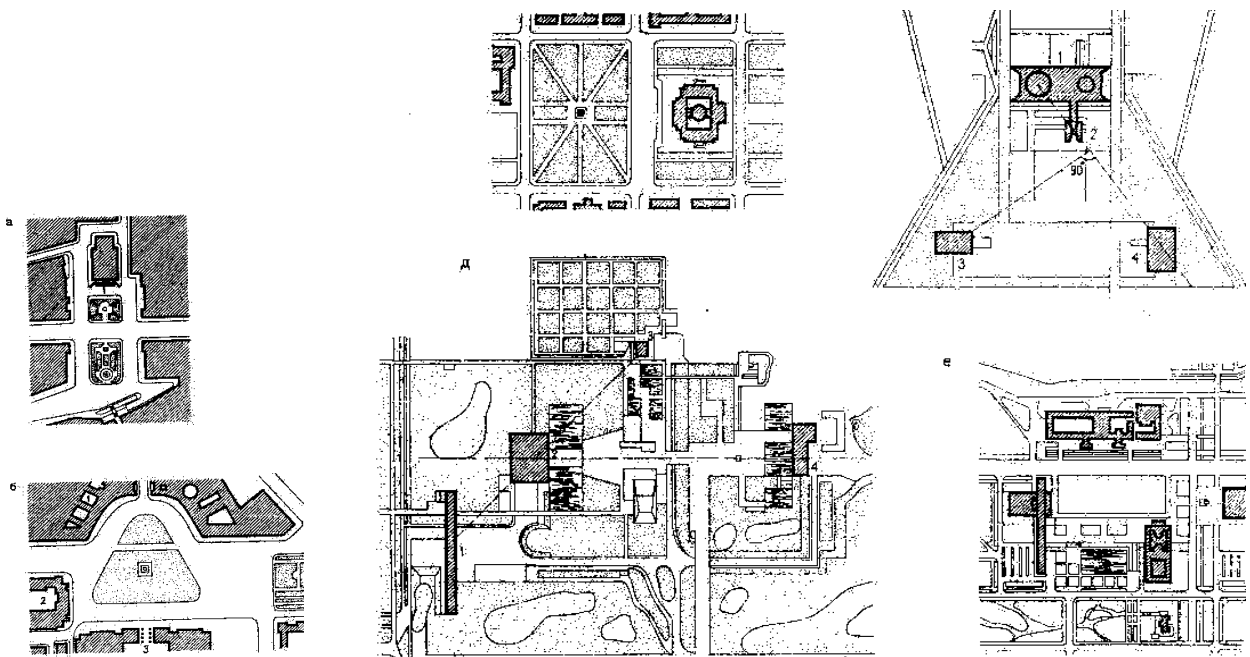

Рис. 1.11 – Приклади розміщення на площі громадських будівель: а – пл. Свердлова в Москві (симетричне розташування уздовж осі площі); б – Палацова пл. в Петербурзі (по периметру); в – пл. ім. Леніна в Алма-Аті (будівля в центрі площі); г – пл. трьох правителів в Бразилії (вільне розміщення); д – пл. Капітолію, місто Чандігарх (підкорення діагональної осі); е – центр Ташкента (асиметрична складна композиція)

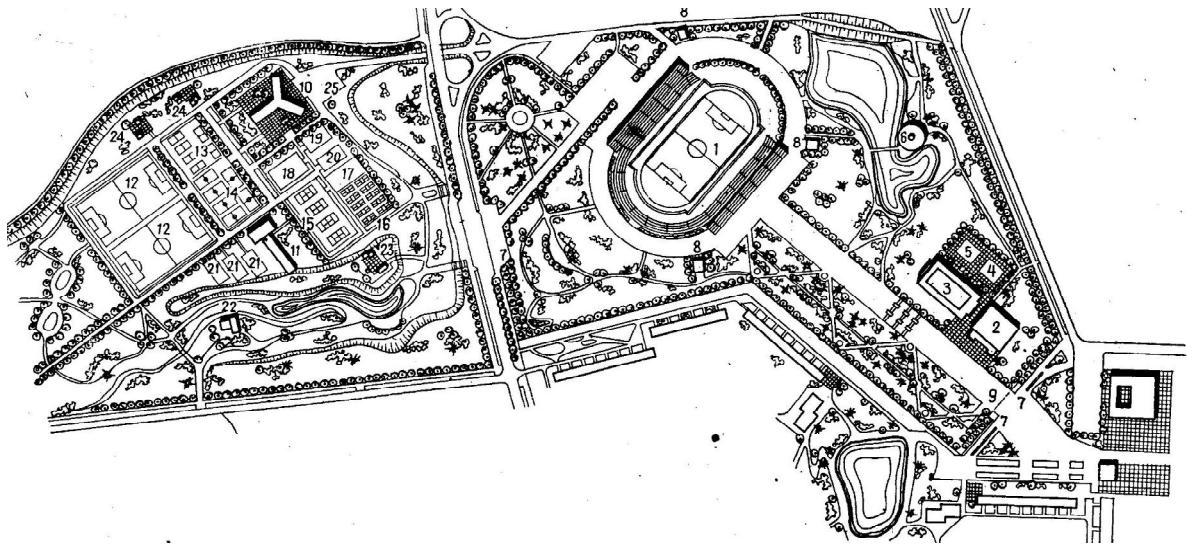

Рис. 1.12 – Спортивний парк: 1 – центральна спортивна арена на 20000 місць; 2 – Палац спорту; 3 – критий плавальний басейн; 4 – басейн для стрибків у воду; 5 – басейн для навчальних занять; 6 – кафе-ресторан 7 – каси; 8 – туалети для глядачів; 9 – головний вхід; 10 – павільйон-переодягання; 11 – тир; 12 – футбольне поле; 13 – майдан для волейболу; 14 – майдан для баскетболу; 15 – площа для тенісу; 16 – площа для бадмінтону; 17 – площа для настільного тенісу; 18 – площа для гімнастики; 19 – майдан для боксу і боротьби; 20 – площа для підняття тягарю; 21 – площа для городків; 22 – літнє кафе; 23 – павільйон для настільних ігор; 24 – павільйон відпочинку; 25 – стоянка автомобілів

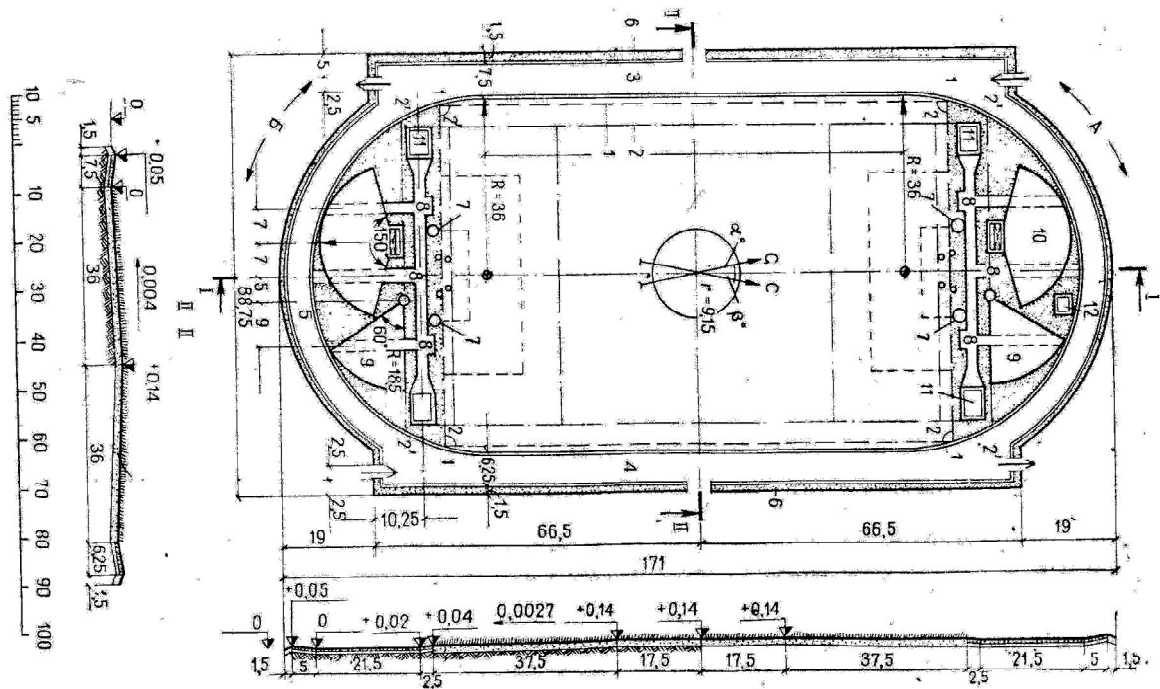

Рис. 1.13 – Спортивне ядро: 1 – 1 – кордони футбольного поля 104x69 м, ворота 7, 32x2,44 ; 2 – 2 – кордони поля регбі 120x60 м, ворота 5,5x3 м; 3 – головна пряма бігова доріжка 130 м; 4 – допоміжна бігова доріжка; 5 – кругова бігова доріжка – усього – 400м; 6 – охоронна зона з бар'єром; 7 – метання диска із круга $d = 2,5$ м; 8 – метання списа (доріжка); 9 – штовхання ядра сектор $d = 2,135$ м; стрибки у висоту з розбігу 3x6 м; 11 – стрибки в довжину і з жердиною 5 x 6м; 12 – яма 3,66 x 3,66; а і в – кути відхилення осі I-I від географічного меридіану; А і Б – північний і південний сектори легкої атлетики.
Розміри креслення в метрах

Спортивні центри розташовані в лісопарковій зоні чи на території великих парків в центрі міста (рис. 1.12-1.16).

Центри міст-курортів виникають на базі санаторно-курортних установ, курзалів і т.п. Тут переважають готелі, підприємства громадського харчування, установи культурної розваги та туризму.

Курортні центри, розміщені поблизу моря, крім того, доповнюються пляжами, набережними, прогулянковими доріжками, видовими майданчиками і ін.

Медичні центри об'єднують лікувально-діагностичні, науково-дослідні установи та учбові заклади медичного профілю. Ці центри, як правило, розміщуються зовні житлової території, в масивах зелених насаджень передмістя або лісопаркового пояса.

До складу торгового центру може ввійти також комплекс споруд ринку.

Ділові і адміністративні центри часто розміщені в геометричному центрі міста, **культурно-освітні центри** наближені до парків, лісопарків і вільних для подальшого розвитку територій (рис. 1.24).

Графічне виконання: Формування центру з громадським комплексом на перспективі «з пташиного польоту» і виконання видових перспектив на комплекс з різних сторін і дистанцій і на громадський центр в панорамі міста.

2. ГРОМАДСЬКИЙ ЦЕНТР МІСТА

Громадські центри складні містобудівні комплекси (зони), про роль яких уже говорилося в першому розділі. У містах формується система громадських центрів, яка включає: загальноміський центр; центри планувальних районів, житлових і промислових районів; зон відпочинку, торговельно-побутові центри повсякденного користування; спеціалізовані центри медичні, навчальні, спортивні.

Число і склад центрів, їх розміщення приймаються з урахуванням величини міста, його ролі в системі розселення та функціонально-планувальної організації території.

У найбільших містах передбачається єдиний загальноміський центр і, як правило, "підцентри" міського значення в житлових районах. У малих містах формується єдиний загальноміський центр.

У загальноміському центрі залежно від його розмірів і планувальної організації формуються системи взаємозв'язаних громадських просторів головних і другорядних площ, головних вулиць та пішохідних зон. Ці простору складають ядро загальноміського центру. В історичних містах ядро центру формується, як правило, в межах зони історичної забудови за умови цілісності склалася історичного середовища.

Невід'ємною і органічною частиною громадських центрів є озеленені території об'єкти ландшафтної архітектури. Це, перш за все, озеленені ділянки уздовж проїздів та пішохідних зон, бульвари уздовж головних вулиць, сквери на площах, міські сади (або парк), що примикають до центру; озеленені території перед урядово-адміністративними комплексами, перед театрами, клубами, музеями, стадіонами, і т. п.

Важливе значення мають такі об'єкти, як сади на дахах громадських будівель, вертикальне і балконне озеленення по фасадах будівель. Найважливішими елементами є скульптура, малі архітектурні форми, фонтани, декоративні водойми, покриття доріг з декоративних кам'яних матеріалів. Простір громадських сучасних та історичних центрів повинно вирішуватися на найвищому архітектурно художньому рівні.

Громадські центри це найбільш представницькі частини міського середовища. Основними вимогами до формування простору громадських центрів і до їх благоустрою та озеленення є:

- досягнення взаємозв'язку озелених територій та їх співпідпорядкованості з архітектурою будівель, споруд; одним з прийомів, за допомогою яких здійснюється такий взаємозв'язок, є пластична обробка рельєфу пристрій терас, підпірних стінок, укосів і т. д.;

- функціональна диференціація окремих частин озелених територій ділянки відпочинку і траси руху, підходи до будівель і споруд, до автостоянок і т. п.;

- створення комфортних умов для короткочасного відпочинку відвідувачів і зручності для їх пересування, захист відвідувачів центра від несприятливих впливів середовища пил, шум, сонячна радіація, опади і т. п.

Благоустрій та озеленення територій центру повинні відповідати найбільш високому рівню; володіти художньою виразністю малих архітектурних форм, споруд, рослинних угруповань; високими вимогами до посадковим матеріалами рослин; системою устаткування для їх захисту верстати навколо стовбурів дерев, ґрати, огорожі, підпирні стінки і т. п.

У найбільших містах загальноміський центр займає великі території.

3. МІСЬКИЙ СКВЕР

Сквери об'єкт ландшафтної архітектури, компактна озеленена територія, від 0,2 до 2,5га, призначена для архітектурно-художнього оформлення окремих частин міста, міських площ, громадських та адміністративних будівель, монументів, транспортних розв'язок, а також для повсякденного короткочасного відпочинку населення та транзитного пішохідного руху.

Основні типи скверів:

а) для тихого відпочинку і прогулянок, розташовані в житловій забудові між будинками, на ділянках житлових вулиць;

б) відкриті ділянки «сквери-фойє» перед театрами, музеями, адміністративними будівлями;

в) виставкові, поблизу громадських будівель сквери квітів, скульптури;

г) декоративні сквери, невеликі ділянки перед будівлями;

д) сквери-розв'язки транспортного руху.

За місцем розташування сквери поділяються на:

- сквери на площах і міських вулицях, у громадському центрі міста (див. вище);

- сквери в житлових районах, на вулицях, в громадському центрі району.

Сквери на площах вирішуються як відкрита ландшафтна композиція з великою питомою вагою газонів і квітників, іноді, водойм і фонтанів.

Сквери загальноміського значення на площах є надзвичайно відповідальними та представницькими об'єктами ландшафтної архітектури і повинні вирішуватися на високому архітектурно-художньому рівні. Центром композиції таких скверів є майданчик, в центрі якого розміщується фонтан, скульптурна композиція, орнаментальний квітник або модульний квітковий сад. Площадка повинна бути доступна для відвідувачів, мати зручні підходи у вигляді садово-паркових доріжок достатньої ширини з покриттям з декоративних міцних на знос плиток. Як правило, такі доріжки використовуються для транзитного руху пішоходів.

На майданчику організовується короткочасний відпочинок, встановлюються лавки з урнами. Лавки виконуються на високому естетичному рівні, згідно з архітектурою забудови та скульптурною композицією в центрі майданчика. Ширина головних пішохідних доріжок попередньо розраховується в залежності від інтенсивності руху пішоходів у годину пік. За розрахунками, приблизна ширина доріжок повинна бути в межах 4, 5, 6м і більше. Доріжки розміщуються по діагоналі, хрестоподібно, вільно, в залежності від ситуації. Головне забезпечити зручність пересування пішоходів.

4. ПЛОЩІ, ЇХ БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ

Площа, це організований простір громадського центру міста, органічно поєднує транспортні, пішохідні, функціональні, архітектурно-композиційні та загальні містобудівні проблеми. Єдність досягається спільністю художньо-образного змісту. Конфігурація площі залежить від загального планування міста, мережі прилеглих вулиць, призначення її та оточуючих громадських будівель.

Вона може бути прямокутною, трапецеїдальною, близькою до кола, рідше неправильної форми особливо в старих містах.

Найбільш зручні для вирішення транспортних проблем прямокутні за формою площі із співвідношенням сторін від 1:1,1 до 1,2:2,25. Співвідношення висоти забудови до довжини і ширини площі коливається в дуже широких межах: 1:6 .. - .1:1.

В залежності від характеру забудови і рельєфу площі неправильної форми найчастіше виходять при реконструкції старих міст, за наявності цінної опорної забудови.

Для площ використовуються наступні покриття: бруківка, бетонні плити, мозаїка. Озеленення, включене в композицію площі, сприяє організації руху, оформлює місця короткочасного відпочинку, доповнює і збагачує архітектуру.

Перед громадськими будівлями на площах, як правило, по осі будівлі, влаштовуються сквери, як об'єкти ландшафтної архітектури, що розкривають загальну перспективу ансамблю площі. Об'ємна і колірна характеристика зелених насаджень значно впливає на архітектурну композицію. Зелені насадження можуть підкреслити, посилити значення забудови, а в деяких випадках і порушити задуманий раніше ансамбль.

Так, наприклад, високі дерева саду перед Адміралтейством, перед фасадом цієї будівлі, порушили типове для російської архітектури анфіладне рішення трьох площ: Декабристів, раніше існуючої Адміралтейської і Палацової.

У залежності від призначення площі в загальній планувальній системі міста і від розміщення озеленення рішення зелених насаджень приймають ту чи іншу архітектурну форму, виконує ті чи інші функції. Благоустрій та озеленення території площі, як правило, вирішується у вигляді скверу чи саду, які можуть бути в загальній композиції площі, або основним організуючим елементом, наприклад, в Санкт-Петербурзі Марсове поле, або елементом, який створює архітектурний ансамбль разом із забудовою, наприклад, Ісаакіївський собор у Санкт-Петербурзі, або тільки додаванням, наприклад, сквер біля Казанського собору.

4.1. Призначення та класифікація міських парків

Зростання масштабів містобудування, розвиток планувальної структури великих міст обумовлює вирішальну роль великих за розмірами об'єктів ландшафтної архітектури. Такими об'єктами є міські парки.

Міський парк це об'єкт ландшафтної архітектури, що представляє собою великий масив зелених насаджень на території, організованої в певну об'ємно-просторову композицію. Парк – озеленена територія багатофункціонального або спеціалізованого напряму рекреаційної діяльності з розвиненою системою благоустрою, призначена для масового відпочинку населення міста. Величина міських парків в сучасних умовах міської забудови визначається існуючою містобудівною ситуацією. Парки можуть бути систематизовані з урахуванням містобудівного значення, ландшафтно-генетичних ознак, демографічних факторів, функціональної спеціалізації і розмірів.

Існують різні типи парків. Парки класифікуються за своїми функціями, по місцю розташування в планувальній структурі міста, за природними умовами. Парки в місті можуть мати історичне значення, бути об'єктами-пам'ятками садово-паркового мистецтва.

За своїми функціями парки поділяються на:

- багатофункціональні парки, парки культури і відпочинку, ПКіВ;
- спеціалізовані парки спортивні, дитячі, прогулянкові, парки-виставки, меморіальні, науково-освітні, етнографічні, ботанічні та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва; санаторно-курортні парки в містах курортах.

4.2. Благоустрій та озеленення територій магістралей і вулиць

Озеленення територій і ділянок вулиць є частиною комплексного завдання архітектурно-планувальної організації простору. Тому проект благоустрою та озеленення вулиць і магістралей розробляють на основі єдності входять до нього систем. Для цієї мети розробляють планувальну транспортно-пішохідну схему пересування, систему озеленення та квіткового оформлення з урахуванням візуальної інформації та орієнтації в міському середовищі, її колористики, архітектури забудови.

Архітектурно-планувальне рішення благоустрою та озеленення повинно забезпечувати:

- безпеку руху на вулицях, магістралях і площах;

- зручність пересування пішоходів і транспорту;
- орієнтацію в просторі міста;
- співвідпорядкованість і впорядкованість елементів забудови;
- масштаб і ритмічне побудова композиції насаджень і елементів благоустрою.

Єдина об'ємно-просторова система вулиць будується в ув'язці зовнішніх і внутрішніх просторів міста, а також з урахуванням ландшафтних характеристик місцевості, просторових та архітектурних особливостей навколишньої забудови.

Благоустрій та озеленення вулиць визначається їх призначенням і характером навколишньої забудови, врахуванням всіх конструктивних елементів та обладнання. Встановлено, що насадження є важливою і невід'ємною частиною планування вулиць і грають різноманітну роль, покращуючи мікроклімат середовища, підвищуючи архітектурно-художню виразність міста (селища).

Система озеленення та квіткового оформлення вулиць і площ ландшафтно-планувальна організація території розробляється з урахуванням:

- взаємозв'язку всіх об'єктів вуличної мережі і магістралей;
- типів об'ємно-просторової структури відкриті, напіввідкриті, закриті простори і типів садово-паркових насаджень;
- асортименту деревно-чагарникових і трав'янистих рослин.

Елементами озеленення магістралей і вулиць є газони, квітники, дерева і чагарники. Вони розміщуються в розділювальних смугах, розташованих по осі проїжджої частини, між проїзною частиною і тротуаром, на «острівцях» у перехрест'ях, біля входів в громадські й торговельні будівлі, поблизу будинків, в відступи від червоної лінії, в палісадниках. Ось основні типи садово-паркових насаджень: ряди дерев, живоплоти, невеликі компактні групи дерев і чагарників, поодинокі екземпляри рослин, ділянки газону, квітники.

Насадження передбачають у вигляді:

- поодинокі, групами і рядами дерев і чагарників, квітників і газонів в смугах уздовж проїжджих частин і тротуарів;
- деревних ліан і кучерявих трав'янистих як вертикальне озеленення фасадів будівель, освітлювальних щогл, підірних стінок і сходів;
- різних «вставок» з квіткових рослин на «острівцях» у перехрест'ях, а також одиночних екземплярів дерев або чагарників на широких тротуарах, у підходів до громадських та торгових будівлям.

4.3. Загальні вимоги до ландшафтно-планувальної організації житлового району

Ландшафтно-планувальна організація житлових утворень міського середовища включає комплекс заходів по благоустрою та озелененню територій і ділянок житлової забудови з метою створення сприятливих умов для життєдіяльності проживаючого населення. Ландшафтно-планувальна організація житлових районів, мікрорайонів та кварталів ґрунтується на функціонально-планувальній організації їх територій.

Ще в 30-і роки ХХ століття містобудуванні була розроблена система обслуговування населення житлових районів і мікрорайонів. На основі такої системи вирішувалися архітектурно-планувальні завдання розміщення житлової забудови міста щодо його генерального плану. У період масового житлового будівництва в 50-ті-70-ті роки у містах СРСР така система отримала найвищу ступінь розвитку. До теперішнього часу в містах Росії при функціонально-планувальній мікрорайонній організації житлового середовища, як правило, враховується принцип ступінчастою системи обслуговування міського населення.

Першу сходинку обслуговування населення представляють установи та підприємства, а також споруди повсякденної необхідності. Це продуктові магазини, гаражі, гостьові автостоянки поблизу житлових будинків, озеленені території поблизу будинку, дитячі, господарські майданчики, майданчики для відпочинку, дитячі садки-ясла.

Другий ступінь обслуговування населення включає установи та підприємства повсякденному і періодичної необхідності, такі, як супермаркет, кафе, побутові майстерні, поліклініки, аптеки, підприємства культурно-побутового обслуговування.

Третю сходинку обслуговування являють собою підприємства та установи, споруди та пристрої як періодичного, так і епізодичного використання районного значення. Це великі магазини (супермаркети), клуби, ресторани, готелі, кінотеатри і театр, районні поліклініки та лікарні, музей, спортивний комплекс, стадіон, аквапарк, сад або парк житлового району.

Житловий район є найбільшою структурною одиницею сельбищної зони малих і середніх міст. Для структури великих міст такою одиницею є планувальний район, який утворюють кілька житлових районів.

Кордонами житлових районів служать магістральні вулиці міського та районного значення, а також великі зелені масиви сади, парки. Житлові райони в найбільших містах розміщуються на так званих магістральних територіях. Наприклад, у Москві, за генеральним планом розвитку міста, магістральні території складають приблизні розміри до 500 га; від 500 до 1000 га і більше 1000 га, на яких розміщуються житлові райони і мікрорайони.

Структурними одиницями житлових районів, як правило, є кілька мікрорайонів. Кількість мікрорайонів, що входять до складу житлового району, залежить від місцевих умов, розрахункової кількості населення і загальної містобудівної ситуації. Житловий район у малому і середньому місті, територія якого не перетинається магістральною вулицею, може не поділятися на мікрорайони.

5. ТИПОЛОГІЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

Проектування громадських будівель і споруд засновано на комплексному підході - обліку різносторонніх містобудівних факторів, які впливають на архітектурне рішення: соціальних, природнокліматичних, національно-побутових, конструктивних, фізико-технічних, економічних, естетичних і художньо-образних. Громадські будівлі, які формують архітектурні ансамблі площ, розглядаються в комплексі з навколишнім середовищем як штучне просторове середовище, в якому протікають взаємно зв'язані процеси суспільної діяльності людей. Архітектурна форма будівель складається з обмеженого архітектурно-будівельними конструкціями простору, призначеного для діяльності і перебування в ньому людей і захисту їх від впливів природних чинників.

Всі громадські об'єкти і споруди громадського центру доцільно розділити на такі групи:

1. Адміністративна і громадська ділова частина центру: адміністративні будинки, пошта, міська рада, фірми і інші організації; банки, біржі, фундації і інші подібні установи;
2. Комплекси церковних споруд.
3. Видовищні споруди і заклади культури: клуб або театр, музеї і експозиційні зали, бібліотеки, кінотеатри.
4. Торгове обслуговування: ринки, продовольчі і промтоварні магазини, універмаги, спеціалізовані магазини, кулінарії.
5. Побутове обслуговування: будинок побуту, ательє, перукарня.
6. Заклади громадського харчування: їдальня, кафе, ресторан.
7. Готелі.
8. Транспортні споруди (автостоянки, автовокзал, станції обслуговування).
9. Спортивні споруди і заклади: стадіон, басейн, спорткомплекси. Фізкультурно-спортивні споруди загального користування (спортивне ядро, майданчики для заняття спортом, спортивні зали, басейни і тому подібне), як правило, потрібно об'єднувати з об'єктами загальноосвітніх шкіл і інших учбових закладів, установ відпочинку і культури.
10. Установи народної освіти: школи, міжшкільні центри комп'ютерного і виробничого навчання, дитячі дошкільні установи, професійно-технічні і середні спеціальні учбові заклади.
11. Установи відпочинку і туризму: будинки відпочинку, бази відпочинку, молодіжні табори, мотелі, кемпінги.

Типологія громадських будівель охоплює великий діапазон соціальної діяльності людей: від будівель учбово-виховного, торгово-побутового, лікувально-оздоровчого призначення до будівель адміністративного управління, науково-дослідних і проектних інститутів, театрів, клубів, спортивних споруд. Для розрахунку установ і підприємств обслуговування в табл. 3 приведені нормативи забезпеченості і розміри земельних ділянок з розрахунку на 1000 чоловік, що відображає соціально гарантований рівень мешкання населення.

Таблиця 1.1 – Нормативи забезпеченості і розміри ділянок установ і підприємств

№	Назва установ і підприємств обслуговування	Одиниця вимірювання	Місткість на 1000 чоловік	Розміри земельних ділянок і об'єм на 1000 жителів
1	Адміністрація / виконавські комітети, суди, банки, зв'язок, офіси/	робоче місце		0,1-0,5 га на один об'єкт
2	Дитячі дошкільні установи	місце: 85% дітей	65-90	До 80 місць-45 кв. м на одне місце; більше 80 - 40 кв. м
3	Загальноосвітні школи	кількість місць	180	На 22 кл. - 2 га, на 33 кл. - 2,5 га, на 22+33 кл. - 3,2 га
4	Професійно-технічні і середні спеціальні учбові заклади	учнів	За завданням	50 - 60 кв. м на 1 учня
5	Центральна районна лікарня	ліжко	15	300 кв. м на 1 ліжко
6	Поліклініка	відвідин	24	0,1 га на 100 відвідин
7	Пансіонати і бази відпочинку	місце	14-25	140-160 кв. м на 1 місце
8	Клубні установи і центри дозвілля	місце відвідин	25	За завданням на проектування
9	Кінотеатри	місце	40	0,3-1,2 га; 210 куб.м
10	Бібліотеки	читацьких місць	6	0,3-1,2 га, 240 куб.м
	-----	100 книг	2,5	0,3-0,6 га
11	Магазини непродовольчих товарів	м ² торгової площі робоче місце	150 1,2-1,8	0,3-3,46 акр
12	Магазини, всього :	кв.м торгової площі	245,2	0,3-1,4 га
13	Магазини продовольчих товарів	м ² торгової площі робоче місце	80 0,8	0,7-1,4 га
14	Театр	місце а залі для глядачів	15/20	0,6-1 га
15	Концертний зал	місце а залі для глядачів	3 - 6	0,7-1,5 га
16	Виставка і музей		не регламентується	0,5-1,5 га
17	Ресторан, кафе, закусочна	посадочне місце	7-10	0,7-1,4 га
18	Універмаг	робоче місце	2,4-3	1,5-3 га
19	Майстерні побутового обслуговування	робоче місце	2,1-2,7	0,7-1,4 га
20	Ринкові комплекси	робоче місце м ² торгової площі	2-3 24-40	1-2 га 0,3-1,4 га
21	Готелі	місце	5	При кількості місць готелю, м ² на 1 місце: від 25 до 100 - 55 м ² ; більше 100 до 500-30м ² Всього: 0,3-1,5 га
22	Автостоянки	місце	0,2-1,0	по розрахунку
23	Мотелі	місце	5 (на перспективу-8)	75-100 м ² на 1 місце 0,3-1,5 га; 300 м ³
24	Відділення зв'язку	об'єкт	0,16	по розрахунку
25	Територія фізкультурно-спортивних споруд	га	0,7-0,9	по розрахунку
26	Спортивні споруди (закриті)	м ³	85	61.5 га; 1020 м ³

6. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ «ГРОМАДСЬКИЙ КОМПЛЕКС У СКЛАДІ ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ МІСТА»

Етапи виконання проекту «Громадський комплекс у складі громадського центру міста»:

1. Ескізування громадського комплексу в системі міського центру».

Клаузура №1: «Просторова ідея громадського комплексу в системі міського центру»;

1.1. Пропозиції по інженерному устаткуванню і технології будівельного виробництва;

1.2. Виконання принципів пропозицій по тектонічній структурі комплексу, інженерному устаткуванню і будівельному виробництву;

1.3. Внутрішня просторова структура громадського комплексу в структурі центру і природного середовища на перспективі з «пташиного польоту» без покрівлі.

2. Уточнення і деталізація з викреслюванням в масштабі планів, розрізу, фасадів і просторової структури громадського комплексу, М 1:200, 1: 400.

3. Деталізація ядра загальноміського центру: Просторова структура загальноміського центру на перспективі з «пташиного польоту»;

3.1. Перспектива з «пташиного польоту» і, видові перспективи.

3.2. Виконання загальноміських панорам, перспектив з «пташиного польоту» і видових перспектив загальноміського центру і громадського комплексу, а також планів, фасадів і розривів громадського комплексу.

4. Пояснювальна записка

7. СТРУКТУРА ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

Вступ.

1. Містобудівна ситуація: природний ландшафт, зовнішні зв'язки і соціальні вимоги. Вибір місцезнаходження і розрахунок території міста з урахуванням кліматичних умов.

2. Міфологічні, естетичні і філософські основи відчуття ландшафту (його художньо-образного відображення) - як основа формування композиції.

3. Формуючи місто вузли і зв'язки між ними. Функціональна структура і просторова структура центру.

4. Формування просторової структури громадської будівлі в міському середовищі:

а) просторові і комунікаційні осі розвитку структури

б) розміщення громадської площі або системи площ і їх зв'язок з проектованою громадською будівлею і системою зелених насаджень;

в) система комунікацій.

5. Розрахунок техніко-економічних показників.

I. Загальноміський центр.

1.1. Композиційно - просторова ідея громадського центру. Взаємозв'язок просторової структури центру і природної домінанти. Розташування в структурі міста.

2.2. Склад містобудівних вузлів загальноміського центру. Роль проектованої будівлі-комплексу в загальній композиції.

3.3. Техніко-економічні показники.

II. Громадський комплекс.

2.1. Принципова побудова просторової структури. Відношення структури громадського комплексу до загальної структури центру: зовнішні і внутрішні зв'язки (візуальні і функціональні). Роль громадського комплексу в створенні художнього образу центральної площі міста.

2.2. Взаємозв'язок художньо-образної, просторової і тектонічної структури комплексу.

2.3. Конструктивне рішення. Обґрунтування прийнятої конструктивної системи.

2.4. Інженерне устаткування будівлі.

2.5. Акустичний розрахунок з вказівкою несприятливих акустичних явищ.

2.6. Техніко-економічні показники по проектованому комплексу.

8. ВИВЧЕННЯ АНАЛОГІВ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ БУДИНКИ ДЛЯ ОСВІТИ, ВИХОВАННЯ І ПІДГОТОВКИ КАДРІВ

Дитячі дошкільні установи – дитячі ясла, дитячі садки, об'єднані будівлі дитячих ясел-садків, замські дачі й містечка для відпочинку здорових дітей, санатарно-оздоровчі для дітей з ослабленим здоров'ям, будинки дитини для сиріт і дітей, від яких відмовилися матері або батьки яких по суду позбавлені батьківських прав, будинки для дітей з вродженими фізичними вадами та вадами розвитку.

Загальноосвітні школи - школи загального типу різної місткості, спеціалізовані школи поглибленим вивченням іноземних мов, (математики, автоматичні, хімічні, біологічні, фізичні, спортивні, мистецькі та ін), школи-інтернати сільські та міські і т.д.

Рис. 1.14 – Приклади будівель дитячих садків

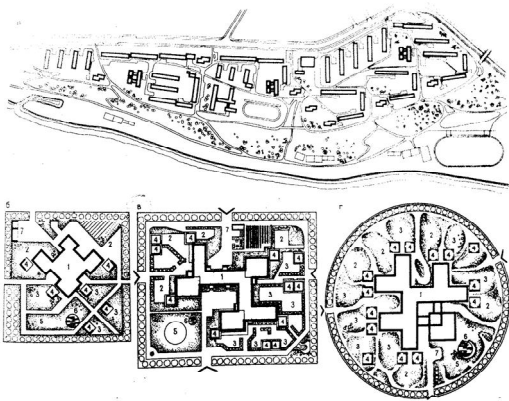

Рис. 1.15 - Форми ділянок дитячих дошкільних установ

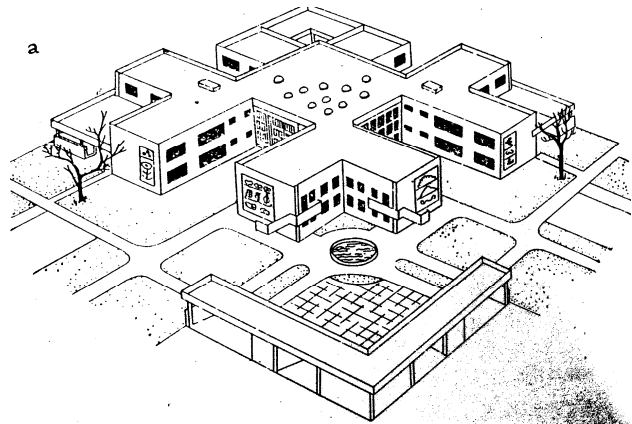
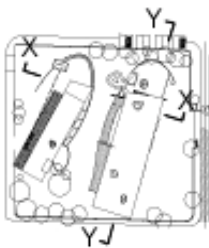

Рис. 1.16- Дитячий садок блокового типу

Section Y-Y

Розріз Y-Y

Section X-X

Розріз X-X

Рис. 1.17 – Будівля дитячого садка, загальний вигляд, розрізи

Рис. 1.18 - Будівля школи розрахована на 960 учнів (побудовано за типовим проектом 65-426/1)

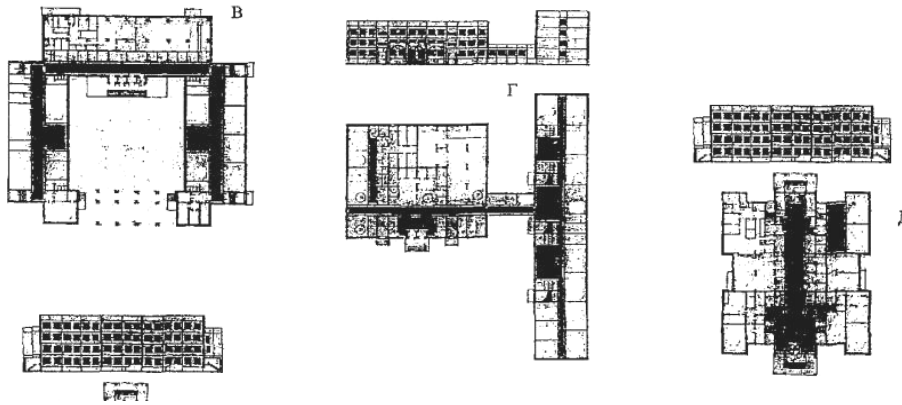

Рис. 1.19 – Існуючі будівлі шкіл найбільш масових.

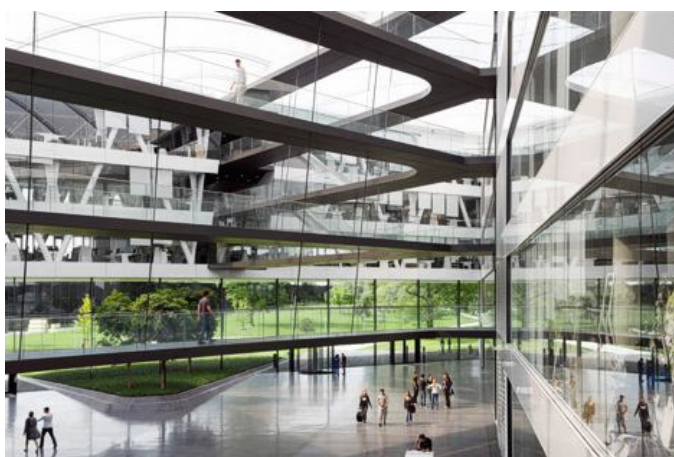

Рис. 1.20 – П'ятиповерховий науково-виробничий центр компанії Adidas на 1700 робітників (Херцогенаурах, Германія). Архітектор — kadawittfeldarchitektur, дизайн інтер'єру — Kinzo

Рис. 1.21 – Ізраїльський університет імені Давида Бен-Гуріона. Загальний вигляд. Зелена площа між корпусами. Дизайн — Chyutin Architects

ГОТЕЛІ

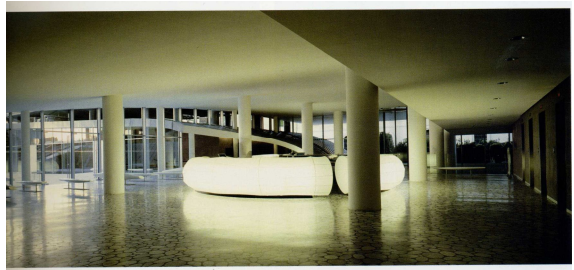
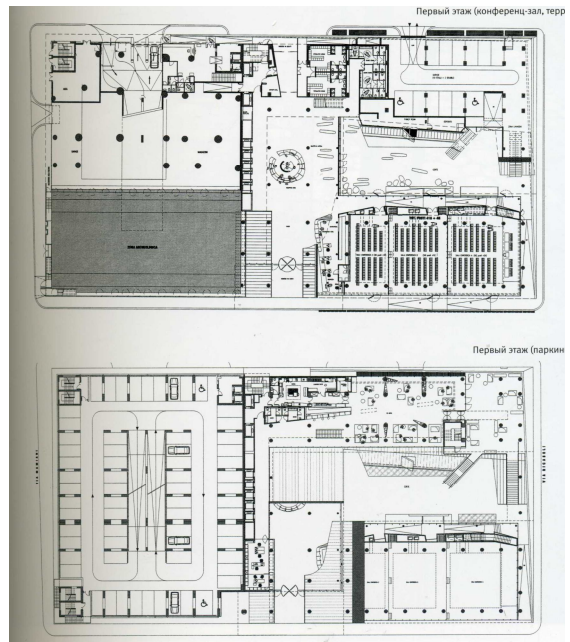

Рис. 1.21 – Es. Hotel, Рим, Італія. Загальний вигляд, плани, інтер'єр. Автор Кинг Росселі Арчитетті

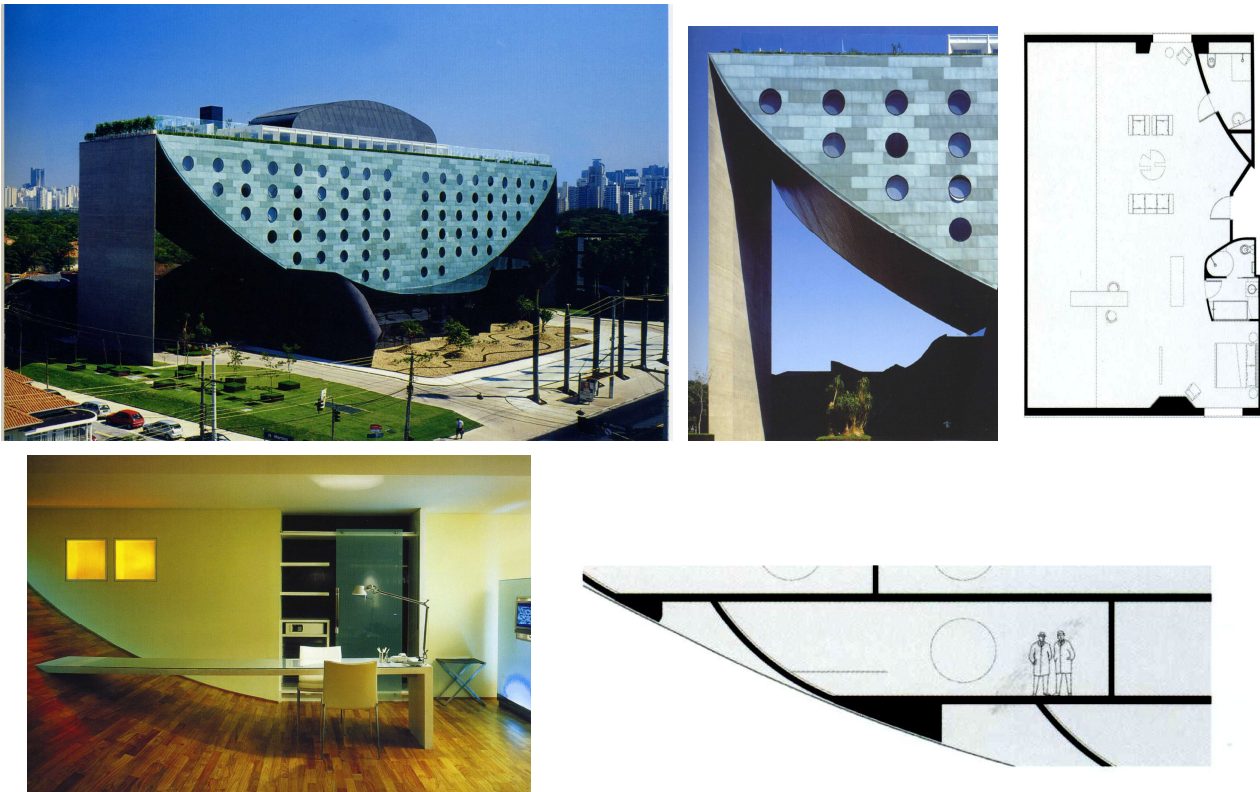
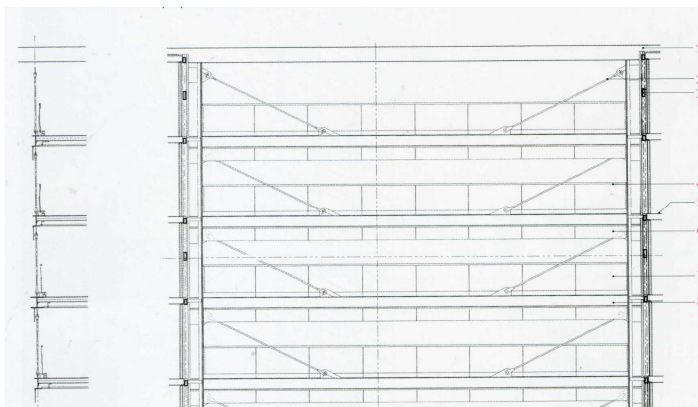

Рис. 1.22 – Готель в Бразилії, автор Руй Отаке

Щоб досягти абсолютної чіткості форм, яка відповідала би урбаністичному характеру цього готелю, будівлю вирішено було побудувати у вигляді величезної перевернутої арки (майже 100 м в довжину). Вона знаходиться на двох вертикальних бетонних плитах, ребра яких скошені, для того щоб підкреслити їх крихкість у порівнянні з масою, що нібито спирається на них. Через порожній простір між аркою і правою опорою ми потрапляємо в головний вхід готелю, в симетрично розташованому лівому «прорізі» знаходиться вхід до залу засідань. Ці два прорізу між опорами арки, утворюючи плавний вигин, піднімаються від фундаменту на 25м і відіграють важливу роль у створенні урбаністичної естетики проекту.

Готель в торгово-розважальному комплексі на Манхеттені, автор Перкінс Естман

14-поверховий готель з 463 номерами та атриумом є частиною розташованого у Нижньому Манхеттені торгово-розважального комплексу Battery Park City. До нього входять багато-зальний кінотеатр з 16 екранами, фітнес-центр (10 000 м²), діловий центр з конференц-залами (3300 м²) та торгові площі (20 000 м²). Серед громадських приміщень комплексу знаходиться 14-поверховий атриум площею 3300 м², що займає у довжину цілий квартал, та театр площею 30 000 м². Скрізь систему навісних скляних панелей відкривається вид на кафе та коридори театру, що пом'якшує перехід від місць загального використання до простору з обмеженим використанням. Збірні залізобетонні панелі з облицюванням були використані замість традиційної монолітно-цегляної стіни для того щоб облегшити та скоротити процес зведення будівлі.

*Рис. 1.23 – Готель в торгово-розважальному комплексі в на Манхеттені.
Атріум, розріз. Автор Перкінс Естман*

ТОРГОВІ ЦЕНТРИ

Торговий центр «Глобус» у Києві знаходиться у самому центрі столиці. Це багатофункціональний шопинг-центр, орієнтований на споживачів з рівнем доходу середнього та вище середнього. Торгові площі центру торгівлі поділені на 3 лінії. Перша лінія – знаходиться фактично під землею та є основною. Друга, вже більш верхня, і знаходиться з протилежної сторони від першої лінії. А третя лінія розташована як раз над другою та є найменш відвідуємою.

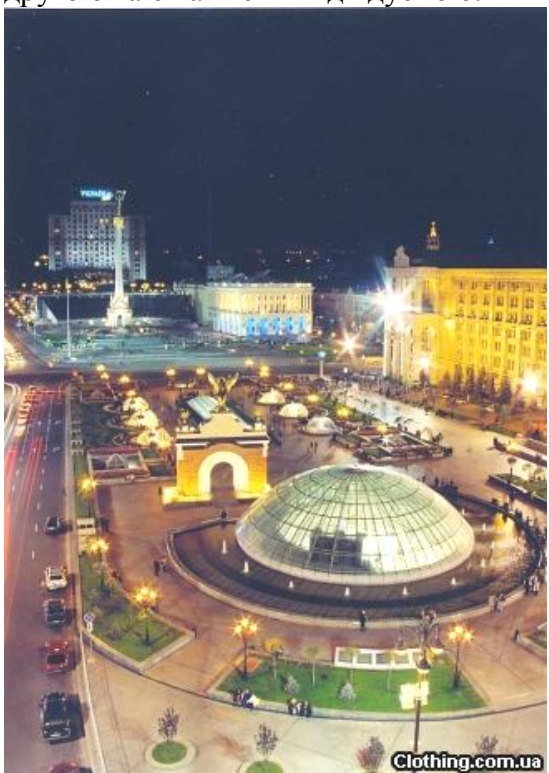

Рис. 1.24 – Торговий центр «Глобус» у Києві

Рис 1.25 – ТРЦ «Караван», Харків

Рис. 1.26 – Dreamtown – Торгово-розважальний центр на Оболоні у Києві

Dreamtown - Торгово-розважальний центр на Оболоні біля Києва. Це місце приємного шопінгу, зустрічей, розваг та сімейного відпочинку. Крім усіляких бутиків на території торгового центру знаходяться ресторани і кафе, кінотеатр, льодовий каток, міні-гольф і багато іншого. Інтер'єр кожного атріуму оформлений в стилістиці відомої країни чи міста. Прогулюючись уздовж торгових галерей, переміщатися між містами, країнами та цілими континентами: Голландія, Франція, Лондон, Греція, Росія, Китай, Мексика, Бразилія, Африка, Голівуд.

Рис. 1.27 – Торгово-розважальний центр ТРЦ МОСТ у Дніпропетровську

Торгово-розважальний центр ТРЦ МОСТ один з самих великих ТЦ міста Дніпропетровська. Це місце покупок та приємного відпочинку. Удобне місце розташування в центральній частині міста дозволяє легко добратися до нього на автомобілі громад-ському транспорті.

Рис. 1.28 – Торговий центр ТЦ «Афіна», м. Одеса

Торговий центр ТЦ «Афіна» розташований в самому центрі міста Одеси - на Грецькій площі. Центр являє собою семиповерхову круглу будівля з підземним поверхом. Вся внутрішня торгова життя будівлі проходить на увазі - це об'єднує всіх відвідувачів будівлі і створює живу середу комерції і відпочинку. На чотирьох поверхах торгового комплексу «Афіна» розташовані різноманітні бутіки і магазини, де будь-який бажаючий зможе знайти собі товар за смаком. Тут, без сумніву, навіть найдосвідченіший покупець буде вражений. У 2004 році галерея Афіна була удостоєна призу в номінації «Кращий архітектурний проект року».

Галерея Афіна це:

1. Можливість незалежно від погоди і пори року проводити своє дозвілля в затишній атмосфері, здійснювати покупки, зустрічатися з друзями в кафе ...
2. Активний живий елемент центру Одеси, що дає йому додаткові імпульси для життя і розвитку.
3. «Продовження» вул. Дерибасівської, головної пішохідної зони Одеси.
4. Культурно-художньо-рекламні заходи, такі як покази моди, художні інсталяції, вистави.
5. Інтегрований простір надання послуг відвідувачам.

ГРОМАДСЬКІ СПОРУДИ

Рис. 1.29 – Капличка Академії Повітряних сил (Колорадо, Сполучені Штати)

*Рис. 1.30 – Центр «Яйце»
(Empire State Plaza, Олбані,
Нью-Йорк, Сполучені Штати)*

*Рис. 1.31 – Храм Лотоса
(Делі, Індія)*

*Рис. 1.32 – Пансіонат
«Дружба» в Ялті*

*Рис. 1.33 – Бібліотека (Сан-Дієго,
Каліфорнія, Сполучені Штати)*

Рис. 1.34 – Вінницький кінотеатр

Рис. 1.35 – Реконструкція кінотеатру «Аврора» з добудованою новою будівлею готелю, м. Клайпеда. Проект 2009 р.

Рис. 1.36 – Вінницький державний технологічний університет

Рис. 1.37 – Паркові Вежі (Parks Tower), терасові сади, Намбу Парки (Namba Parks) в Осаці

В мегаполісі кожний відрізок "зеленої" землі має величезну цінність. До 2003р. на цьому місці в Осаці був бейсбольний стадіон. Зараз тут побудований 30-ти поверховий комплекс, Паркові Вежі (Parks Tower), де вісім поверхів займають терасові сади, Намбу Парки (Namba Parks). Парк виходить на вулицю, запрошуючи проходити повз людей відпочити в його свіжості й красі, серед дерев, скель, галявин, потоків води, ставків та водоспадів.

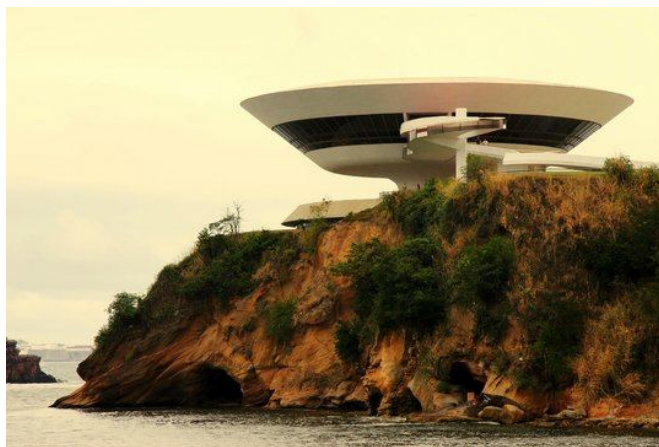

Рис. 1.38 – Музей сучасного мистецтва. Нитерой, Бразилія

Рис. 1.39 – Харківський цирк

Рис. 1.41 – Будівля цирку у Костромі

Рис. 1.42 – Єкатеринбургський цирк

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учебник для вузов /В.В. Адамович, Б.Г. Бархин, В.А. Варезкин и др.; Под общ. ред. И.Е. Рожина, А.И. Урбаха. - 2-ое изд. - М.: Стройиздат, 1994. - 543 с., ил.
2. Антонов В.Л., Шубович С.А. Архитектурная композиция как система "человек - среда". - К., НИИТИАГ, 1999. - 72 с.
3. Бутягин В.А. Планировка и благоустройство городов. Учебник для вузов. М.: Стройиздат, 1974. - 381 с.
4. Баранов Н.В. Современное градостроительство. Главные проблемы. М. Госстройиздат, 1982.
5. Баранов Н.В. Композиция центра города. М.: Стройиздат, 1965.
6. Бархин Б.Г. Методика архитектурного проектирования. - М.: Стройиздат, 1982. 1969. - 224 с.
7. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (сутність та значення). - Київ, 2001. - 22 с.
8. Владимиров В.В., Саваренская Т., Смоляр И. Градостроительство как система научных знаний. Под ред. И.Смоляра. Труды РААСН. Серия «Теоретические основы градостроительства» - М.: УРСС, 1999. - 120 с.
9. Владимиров В.В., Фомин И.А. Основы районной планировки: Учебник. М.: Высш. шк., 1995. - 224 с.
10. Державні будівельні норми України. Містобудування, Планування і забудова міських і сільських поселень. ДБН 360 – 92*. - Київ. Укравхбуд-інформ, 1993. - 107 с.
11. Кибл Л. Городская и районная планировка: Пер. с англ. - М.: Стройиздат, 1965. - 152 с.
12. Комплексная районная планировка/Центр, н.-и. и проект, ин-т по градостроительству; редкол. В.Н. Белоусов (отв. ред.) и др. - М.: Стройиздат, 1980. 248 с., ил.
13. Косицкий Я.В. и др. Учебник для Вузов. Основы теории градостроения. - М.: Стройиздат, 1986.
14. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве. / Пер. с англ. В.Л. Глазычева; Под ред. А.В. Иконникова. - М.: Стройиздат, 1986. 264 с.; ил.
15. Нойферт Э. Строительное проектирование. - М.: Стройиздат, 1991. - 392 с.
16. Основы архитектурного проектирования общественных зданий /Учебное пособие. - М.: Госстройиздат, 1962. - 216 с.
17. Римша К. Архитектура и градостроительство в условиях жаркого климата. М.: Стройиздат, 1976. - 387 с.
18. Скоров Б.М. Техничко-економические основы проектирования жилых общественных промышленных зданий и населенных мест. - М.: «Высшая школа», 1972. 328 с., илл.
19. Фомин И.А. Город в системе населенных мест. - К.: Будівельник, 1986 – 112 с.
20. Фомин И.А. Архитектура и градостроительство. Общность и различие. /Містобудування та територіальне планування. - К.: НДПІАМ, 1988. - 66-71 с.
21. Яргина З.Н. Градостроительный анализ. - М. Стройиздат, 1984 – 184 с.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З КУРСУ**

«АРХІТЕКТУРНЕ ПРОЕКТУВАННЯ»

Частина 2:

**«ГРОМАДСЬКИЙ ЦЕНТР МІСТА НА 60 000 ЖИТЕЛІВ –
ГРОМАДСЬКИЙ КОМПЛЕКС»**

(для студентів 4 курсу денної форми навчання напрям 6.060102 – «Архітектура»)

Укладачі: **Панова** Лариса Павлівна,
Дрьомова Лідія Василівна,
Соловйова Ольга Семенівна

Відповідальний за випуск *Г. Л. Коптєва*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *Л. П. Панова, Л. В. Дрьомова*

План 2012, поз. 56 М

Підп. до друку 26.10.2012

Друк на різнографі

Зам. №

Формат 60×84 1/8

Ум. друк. арк. 4,5

Тираж 30 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011